

מדוע הם עוסקים בנו באופן מופרז?

12.10.2026 | ד"ר עדי שורץ written by

מה יש בישראל שהופך אותה לנושא פוליטי חשוב בכל כך הרבה מדינות בעולם? מדוע היחס למדינה קטנה במזרח התיכון נעשה סימן היכר מפלגתי, עד שמאבקי שלטון במרחק אלפי קילומטרים מירושלים יכולים להפוך מדינות ידידות לעוינות, ולהפך?

בשנת 2025 הממשלה הקודמת בסלובניה הטילה אמברגו נשק על ישראל. הממשלה החדשה שבאה אחריה ביטלה אותו רק בקיץ האחרון. בברזיל התחלפה הידידות של ימי בולסונארו בעוינות של לולה (ואולי תשתנה שוב בקרוב). במדינות אחרות באמריקה הלטינית מתבטאים חילופי השלטון בשינוי כמעט מיידי ביחס לישראל.

מפלגת "הירוקים" בבריטניה הכריזה רק בשבוע שעבר ש"ציונות היא גזענות". אצל ז'אן-לוק מלנשון הצרפתי, נהפכה ישראל למוקד של מאבק פוליטי עז יצרים. ועוד לא אמרנו מילה על ארה"ב.

לא צריך לגור במקומות האלה, ואפילו לא להיות מושפע במיוחד מהנעשה במזרח התיכון, כדי שישראל תהפוך בהם לעניין מרכזי בזהות הפוליטית.

משא כבד

אפשר לכאורה להתנחם בכך שיש מי ששונא אותנו, אבל יש גם מי שאוהב אותנו. אלא שעצם העיסוק המופרז בישראל הוא שצריך להדאיג אותה. כאשר מדינת היהודים נהפכת לנייר לקמוס שבאמצעותו אנשים מגדירים את עצמם ואת יריביהם, היא מקבלת ממדים שאין לה במציאות. מדיניותה אינה עוד נושא לדיון ענייני ☹ היא נעשית למושג מופשט, מעין מפתח-כל להבנת העולם.

העם היהודי כבר היה שם בעבר. פעם הוא ייצג את הקפיטליזם הנצלני, פעם את הקומוניזם המהפכני, ולעתים את שתי התופעות גם יחד. האשימו את היהודים בשמירה על נבדלות, אבל גם בהשתלבות בחברה. הסתירות לא הפריעו, כי ההאשמות תיארו מאז ומתמיד יותר את המאשימים ופחות את המואשמים. היהודים היוו כלי קיבול לפחדים, לתסכולים ולשאיפות של אחרים.

כאז כן עתה. גם היום ישראל נדרשת לשאת על גבה הרבה מעבר למעשיה: את חטאי הקולוניאליזם, את המשבר במערב ואת כישלון הסדר העולמי. ברור שאפשר להתווכח על החלטות כאלה או אחרות של מדינת ישראל, אבל הפער בין ממדיה האמיתיים של המדינה היהודית לבין המקום שהיא תופסת בדמיון הפוליטי העולמי דורש הסבר עמוק יותר.

אחד ההסברים עשוי להיות הפרטיקולריזם היהודי: ההתעקשות להיות אחרים, לדבוק בזהות מסוימת, בעלת זיכרון, מסורת וגורל מיוחדים. במגילת אסתר כבר מופיעה התלונה על כך ש"דתיים שונות מכל עם". בעיני המן, העובדה שמרדכי אינו מוכן להשתחוות היא עילה לנקמה כלפי עם שלם. גם מלחמות היהודים ברומאים במאות הראשונה והשנייה לספירה נבעו מההתעקשות לשמור על הזהות הדתית והלאומית מול סדר אימפריאלי ברור.

הדפוס הזה ממשיך להתקיים. חלקים במערב מבקשים כיום עולם גלובלי שבו גבולות נחלשים וזהויות לאומיות מתפוגגות. העם היהודי, בוודאי במדינת ישראל, אינו מוכן לוותר על קיומו הנפרד ולא משוכנע ביכולתו להגן על עצמו במציאות ללא גבולות.

בעיני מי שמבקשים עולם ללא לאומים, הקיום היהודי עשוי להיתפש כהתרסה. זו אחת הסיבות לכך שהמאבק סביב ישראל חורג מזהותה של ממשלה כזאת או אחרת או ממהלכי המלחמה בעזה. הוא נוגע בזכותם של היהודים להמשיך להיות יהודים ולהתקיים כעם ריבוני.

פורסם באתר JNS ישראל, בתאריך 08 באוקטובר 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.